

NA VOĐENJA

»(..)« navodnici (zgrade) tačke

Petar Bojanić

Dekonstrukcije imaju posla sa ovim gore slučajem. Tako navoden slučaj ili događaj, trebalo bi da pripaja arhitekturu i filozofiju, kao institucije, prelomne i najlomljivije u svom istorijskom kretanju, u RAZMICA-NJA IMENA, imena arhitekture i imena filozofije. U igri su osnov, temelj, tekst, tehnika, mudrost, znanje, ljubav, želja...

Slučaj čine NAVODNICI, ZAGRADE, TAČKE, ono što ih kupi, sila koja ih izdvaja, ono što ih okružuje, sila koja ih izdaje, ono što ih umnožava, sila okolnih praznina, belina, koja ih izdržava. Zbrada, tekst, knjiga, kula — nije stvar u materijalima, fizici, gramatici, tajni, principima ili geometriji — pre svega INTERPUNKTUALNOST, interpunkcija.

Interpunkcija, Iznad svega čitljivost. Nalet, nadolaženje u komadu. Ne radi se o uobičajenim zakonitostima sklopa, o uredenosti fragmentarnog u Jedno, o sistematici. Sklop ili konstrukciju praktično drži ono što ga razara, a to je interpunkcijsko. Ono ga drži u proticanju, u naletu, u čitljivosti.

Ono što je između, između meda, ono između što med daje među — čitkost, a sebi prazninu, bezglasje, nečitkost. Prvi prostor filozofije kao i arhitekture — PUT. Niz, nit, horizontalnost, položenost interpunkcijskog u pismo, u rečenično. Put — raskršćenost, što može da se širi, što ne mora da vodi, da spaja. Put, pre svega, napon čitkosti, nadolaženja.

ZAGRADA, zid, ZGRADA, ne kao unutrašnje/spoljašnje, ne samo kao sklonište, obitavanje, stanovanje, i ono napolje, između zagrada, spoljno između. Zagrada kao umnožavanje okvira.

(ovo je zagrada) Ovo nije zagrada. Iz ove zgrade, koja odvaja sebe od ostalih reči, zagrada ovih margina, ove strane, oka čitaoca; knjiga kao zagrada, polje kao zagrada, od zgrade do grada, zgrade grada, oka Boga, noći kao suženja, svetla kao zgrade stanovanja.

Napon zagrada, jeste jedan te isti napon arhitekture i filozofije. Napinjanje ne konteksta, ne ograđivanje ili vadenje iz mnoštva punktualnog, pauzirano, rupičastog, — napinjanje ne okvira, koji se uvek da izbeliti, — napinjanje zapravo poricanja, mrvljenja, rušenja moći materijalnog, vidljivog, u niz ponavljanja, iz-počinjanja.

Početi kao da ničega nije, pa pošto je sve već tu, početi uvek izponova. Vreme, za razliku od prostora, nosi zaborav i izgubljenost, izmaknuti prostor, moć utiskivanja prostornog, zgradnog u sami prostor.

Materijalnost, sadržaj, tačke, ono BILOŠTATJE o koje se hvata zapovest arhitekturna ili filozofska, zapovest zagrađivanja. NAVODNICI, kao svod zgradnog, svod niza zgrada, svod grada — kao beleg, ukrućenost, ustanovljenost, institucija. Kao IME, IME OCA, navodnici, kao svod za ponizanu, mrežastu MAJKU, i IZMEĐU zgrada. Na ovom IZMEĐU jeste prelomno, i najlomljivije, neiscrtano arhitekture i filozofije.

Posao zagrada, koji je posao za grad, za knjigu, za telo, za majku, koji je napon, imperativ, založenost toga ZA, i koji je uvek posao narudžbine, IMENA, oca, novca, pre zgrade, nagrade, institucije, biroa, države, gospodara. Polje zagrada jeste polje između IMENA i tela, rođenja, svrhe, obitavnoga.

Arhitekturnalno, filozofsko — svakako neumitna prisila. Prisila štita. Sigurnosti, bivanja kod kuće. Biti kod kuće sa samim sobom. Biti

na svome. Put koji nikako ne luta, ili put koji luta ali uvek ka svom izvoru, ka svome osnovu zaboravljenom, i prvini. UKORENJIVANJE. Pristup zemlji. Dekonstrukcija kao tehnika raskućivanja, tudina, nenastanjivo, jevrejski virus. Tude, nezavičajno, UN — HEIMLICH, upravo nastanjeno unutar nastanjivog. Dekon-

strukcija kao izdvajanje i negovanje virusa prisutnog u svemu odomaćenom. Briga oko nečisti, oko parazita.

Zagrada to je ZABIT. Kod Semičana, dakle, koji sami sebe naručuju, kao princip IMENA, zadobijanja kroz ime, dakle Semičani čije ime znači »ime«, dakle to pleme se zove »ime«, i njina želja za kulom, za nebom, ali ne za Bogom, već za rasponom sa čijeg vrha bi trebala da se desi ne samo proslava njenog imena po deridi, već sam akt unatrag, akt imenovanja odozgo, akt koji daje završenost, samo-završenost, samo-svrhu. Obično se kaže da se onda tu Bog spušta, jer Bog je tobože gore, visoko. Bog daje ime, »ime Vavilon«, daje pometnju, ruši, razgrađuje. Bog je međutim upravo ta vrhunska sila zgrade, Bog je sila toga IZMEĐU, prostor za ime, za događaj, za napetost zagrađivanja. Bogom se raspon uvek horizontalizuje.

Polje zagrađivanja daje principijelni TON, to je polje PRINCIPA. Zagrađivanje bi onda odašiljalo kroz filozofiju ili arhitekturu, kao interpunkcijsko sprovođenje, brigu čistih formi, čistih objekata. Nastojanje oko čistote, kontaminira pritisnutost sopstvenim položajem IZMEĐU. To IZMEĐU, to ovlaš iscrtavanje, ozakonjuje san uvek iznova mogućeg čistog, arhajskog, nečega što bi recimo trebalo da iznova usledi kada se dovrši »period« dekonstrukcija.

Pročišćavanje je usud moći iznova počinjanja, te lažnosti periodiziranja, kontinuiteta, klasifikacija. U polju IZMEĐU se priziva događaj, nikada se ništa ne događa. Polje zagrađivanja, jeste polje zaborava, potrošnog vremena.

Šta navodi? Šta je navođenje? Ime koje se priziva, i koje se prekrizuje. Minimum imena, imenovanja, institucije. Filozofija i arhitektura, zapravo institucije, prizvane da institucionalizuju do u beskraj svoju sopstvenu instituciju. Mesta za-raz-građivanja.

Institucija koja se beskonačno institucionalizuje, najjača moguća institucija. Dekonstrukcija jača, smiruje, uči prljavštini. Iluzija o čistoti, filozofije ili arhitekture, koju pokazuje dekonstrukcija, ne labavi već paradoksalno učvršćuje pomenute institucije.

Navođenja koja su uvek u mlazu. Priziva se hor, chora, imena, mnoštvo navodnika. Tekst ili knjiga, ili grad, sve bi trebalo da pokaže, da deinstvuje, svoje funkcionisanje na mnoštvu glasova, različitih, spojenih u svojoj drugosti. Pourquoi Peter Eisenman écrit de si bons livres.

Kao Jevrej in i autsajder ja se nikada nisam osećao kao deo klasičnoga sveta, ja osećam modernizam kao rezultat otuđene kulture bez korena. Eisenman, Derrida, Lyotard, Libeskind, ko sve ne. Jevrej in kao onaj koji izvire iz knjige, iz pisma, kao najveći čitač, kao onaj koji se najduže zadržava pred tekstom, a to je suština filozofa i filozofskog teksta, kao onaj koji je najviše zadržan u Hramu. Jevrej in koji je samo SADA, MAINTENANT. Koji poseduje uvek provaljene zgrade, porušena groblja, kome se spaljuju knjige, i koji se kao čitač, kao tumač i sam spaljuje. Postoji i pored svega ta dosada, dosada labavosti, dosada čitanja, dosada žrtve, dosada tih zavera, pomena, skrušenosti, dosada pozivanja na Auschwitz, Witc Osvjencima, dosada filozovije, dosada arhitekture. Samo spaljivanje, smrad i pepeo. ○○○

RUKOPIS

Nenad Grujičić

MATERA

*Zbrzao sam detinjstvo
i spiskao život ceo.
U smrti se sada ninam
kao sunce na sapuma kupačice.*

*Nekoć matera skidala
s orahove grane veš:
Dabogda se u luli raskomotio
ko mi sina pod rebro munel!*

*Doškoloan sam čovek,
nemaš da brineš,
propali mašinski tehničar.
Ti me, majko, ušuškavaš
maramom od magle.*

RUKOPIS

*Telo moje lepo,
kamo razmečeš gigantski očaj svoj?
Kome pevaš u koprivama?*

*Telo moje uspravno,
zar još mrciš tude žene, tude roblje?
Zašto hujiš u trijumfu?*

*Telo moje omamljeno,
zar ti znojem polivaš
prizor pod oblakom?
Nisi li i ti trgičan rukopis?*

KRAJIŠKA BALADA

*Odeven u barut:
Nejač u me gleda kao u jelena.
Takav na stolu pevam.*

*Komandant me kara.
Dešava se da preteram,
da kulu sazidam na vodi,
da odstrelim mesečinu pa pomuzem,
da liznem suzom po geografskoj karti.*

*Ja oprljudem zavičajne uspomene.
Pevam na pogači krajiške strine.
U ratnoj opremi, Grujičić.*